

Predstavljena monografija „Katolj, bogatstvo čuvano stoljećima“

8. – 9. stranica

Nova knjiga Živka Mandića

6. stranica

Za baranjske Hrvate

7. stranica

Hrvatska naiva u susjedstvu

14. stranica

Sad je dosta!

Ovu rečenicu izgovorio je kanadski umjetnik Ted Dave na prvom obilježavanju Dana bez kupnje, ogorčen stalnim i sve jačim pritiskom medija koji tjeraju na prekomjernu kupovinu.

Približavamo se jednom od najvećih kršćanskih blagdana i najradosnijem događaju – Božiću. Razdoblju kada nastojimo više pažnje posvetiti onom bitnom u našem životu, obitelji, ljubavi prema bližnjima, prijateljima, promišljanju o našem svakodnevnom životu, svemu pozitivnom i negativnom. Dobra je to prigoda da skrenemo pozornost na prekomjernu i nepotrebnu kupovinu. Posebno danas, kada smo svjedoci sve šire i rastrošnije kupovine kao posljedice potrošačkog društva i konzumerizma, potaknutih sve jačom globalizacijom. Nije ni čudo da se već od početka 90-ih godina prošloga stoljeća posljednje subote u studenome obilježava međunarodni dan bez kupnje ili kupovine. Naime, cilj je ovoga dana poticanje ljudi na suzdržavanje od kupovine, osobito na suzdržavanje od nepotrebne i prekomjerne kupovine. Dakako, simbolično se skreće pozornost na negativne posljedice našeg potrošačkog društva, konzumerizma, jednom riječju globalizma koji ne poznaje nikakve granice. Ne samo da je kupovina postala stilom života, trošenjem radi trošenja, već je popraćena i brojnim negativnim nuspojavama, primjerice onečišćenjem okoliša proizvodima koji nam uopće nisu potrebni.

Spomenuti dan diljem svijeta popraćen je mirnim prosvjedima na javnim trgovinama, parkovima, osobito ispred velikih trgovačkih centara i ukazivanjem na potrebu višekratne uporabe starih ili rabljenih proizvoda, primjerice uporabnih predmeta, odjeće, kao i na posebno važnu reciklažu itd.

Nije slučajno da se u SAD-u obilježava u petak nakon američkog Dana zahvalnosti, poznatijeg pod nazivom Crni petak koji izaziva ludilo kupovine, kazao bih i ludilo kupaca, zbog znatno sniženih cijena, čak i za 80-90 posto, samo da bi se sve ili što više prodalo. Bilo ono potrebno, korisno, ili pak nepotrebno i suvišno. Na to nas potiču mediji i društvene mreže preplavljene promidžbenim porukama koje pozivaju na kupovinu, trošenje i potrošački mentalitet. S.B.

Glasnikov tjedan

nim izborima.

Članak 117./A i 117./B nadopunjeni su ovako: „Stavak 1. članka 117./A: Skupština državne narodnosne samouprave tijekom godine koja prethodi parlamentarnim izborima, najranije u razdoblju koje počinje 1. listopada, ali najkasnije u roku od dvadeset dana računajući od dana raspisivanja parlamentarnih izbora isključivo odlučuje o postavljanju narodnosne liste. Stavak 2.: Pri odlučivanju članovi Skupštine ne mogu se isključiti zbog osobne zainteresiranosti. Stavak 3.: Odluka – uz uvjete koji su propisani ovim Zakonom – treba sadržati: a) ime kandidata i njegov redni broj na listi, b) osobne podatke prikladne za identifikaciju kandidata. Stavak 4.: Odluka je – osim osobnih identifikacijskih podataka – javna. Odluka se najkasnije drugog kalendarskog dana po donošenju odluke mora sastaviti u pismenoj formi i – osim matičnog broja kandidata – objaviti na mrežnoj stranici.

Zakon određuje kako na listi mora biti najmanje šest kandidata, kojih ukupno

U mađarskom Službenom listu 25. lipnja 2021. godine objavljene su izmjene Zakona o narodnostima br. CLXXIX. iz 2011. godine koje se tiču okvirnih zakonskih odredbi o postavljanju narodnosne liste na parlamentar-

može biti najviše trideset, te određuje pravni lijek, žalbene rokove, postupak i opseg osoba koje se mogu žaliti na donešenu odluku.

Skupštini Hrvatske državne samouprave, koja zasjeda u subotu, 20. studenoga u Budimpešti, predsjednik Skupštine HDS-a Ivan Guban predložio je pet točaka dnevnoga reda. Druga točka odnosi se na prihvaćanje hrvatske manjinske liste za parlamentarne izbore, čiji je referent predsjednik HDS-a Ivan Guban.

Poslovnik Skupštine Hrvatske državne samouprave ne uređuje način sastavljanja narodnosne liste. Primjerice, odredbe o načinu glasanja, određivanju rednog broja kandidata i izboru voditelja liste, ka-

kva je većina potrebna za donošenje pojedinih odluka itd.

Sukladno predloženo ove retke pišem 11. studenoga, sjednica koja će se održati 20. studenoga i rasprava o drugoj točki predloženog dnevnoga reda bit će javna. Tada ćemo doznati konačan izgled liste ili upo-

znati tijek priprema te način određivanja pojedinih pitanja i pravila za postavljanje hrvatske narodnosne liste. Vremena, iako ne puno, za sada imamo. Ovaj put nismo zakasnili s pripremanjima za donošenje odluke o listi. I naravno, nemojmo zaboraviti izbornu kampanju kojoj je cilj postići što veći broj hrvatskih birača upisanih u birački popis, čime se jača politički legitimitet hrvatskog predstavnika u Mađarskom parlamentu.

„Zakon određuje kako na listi mora biti najmanje šest kandidata, kojih ukupno može biti najviše trideset.“

Branka Pavić Blažetin

Pratite medijske platforme Medijskog centra Croatica!

MEDIJSKI CENTAR Croatica

www.glasnik.hu

Tiskano izdanje Hrvatskoga glasnika – svakoga petka u Vašem domu.
Čitajte i širite Hrvatski glasnik "oazu hrvatske pisane riječi u Mađarskoj"!

Facebook profil Hrvatski glasnik - dnevni tisak - budite obaviješteni prateći Hrvatski glasnik!
radio.croatia.hu – 24 sata glazbe, utorkom, četvrtkom i petkom od 18 sati radijske emisije s ponavljanjima drugoga dana u 10 sati!

Croatia TV - tjedni prilog! Budite naši prijatelji, pratite Medijski centar
Croatia i preko Facebookovih profila: Hrvatski glasnik; Radio Croatia; Croatia TV!

Ministrica regionalnog razvoja i fondova EU Nataša Tramišak sudjelovala na konferenciji o prekograničnoj suradnji u Budimpešti

U organizaciji Sveučilišta Andrassy i Zaklade Konrad Adenauer u prostorijama Sveučilišta 14. listopada priređena je konferencija o prekograničnoj suradnji na kojoj je sudjelovala i ministrica regionalnog razvoja i fondova Europske unije Nataša Tramišak. Događaj je okupio visoke predstavnike Njemačke, Francuske, Luksemburga, Slovenije, Srbije i Mađarske.

Usljed perifernog položaja pogranične regije Europe zbog brojnih razloga bile su kroz povijest u nepovoljnoj situaciji. Pozitivna promjena ostvarena je tek nedavno zahvaljujući Europskoj uniji. Zahvaljujući ukidanju granične kontrole u nekim dijelovima Europe prekogranične regije imale su veliku korist od zajedničkog unutarnjeg tržišta i njegovog produblivanja. Jedna od takvih regija je i velika regija SaarLorLux. Međutim, iskustva su čak i tamo različita i još se mnogo toga treba poboljšati. Samo nekoliko brojki za ilustraciju važnosti pograničnih regija u razvoju EU-a: primjerice, jedna trećina stanovništva Europske unije živi u pograničnim regijama, koje pokrivaju čak 40 posto prostora EU-a, a neke manje zemlje sastoje se isključivo od pograničnih regija, dok preko dva milijuna građana EU-a svakodnevno prelazi granicu radi posla. U cilju okupljanja stručnjaka, političara i lokalnih čelnika iz Njemačke, Francuske, Belgije, Luksemburga, Mađarske, Hrvatske, Slovenije i Srbije Sveučilište Andrassy i Zaklada Konrad Adenauer organizirale su konferenciju o prekograničnoj suradnji. Taj događaj je ujedno i dobra prigoda za razmjenu iskustva o potencijalima prekogranične suradnje. Ministrica regionalnog razvoja i fondova EU Nataša Tramišak u svom govoru osvrnula se na važnost prekogranične suradnje u Europi s hrvatskog aspekta. Istaknula je geografski položaj Republike Hrvatske kao jednu od najistaknutijih značajki upravo zbog duljine i raznolikosti njezinih granica, zbog čega su prekogranična, transnacionalna i međuregionalna suradnja, kao i promicanje makroregionalnih strategija obilježja ukupnog razvoja Republike Hrvatske. Naglasila je da Republika Hrvatska konstantno povećava svoje kapacitete u korištenju mogućnosti sredstava kohezijske politike i to sa značajnim uspjehom te dodala da je u razdoblju 2014.-2020. provedeno približno 700 projekata Interreg s približno 1400 hrvatskih projektnih partnera, a polovica tih projekata su projekti prekogranične suradnje. „Ovi brojevi ne pokazuju samo važnost programa Interreg u smislu financijske potpore lokalnom i regionalnom razvoju, već dokazuju i to da postoje brojne mogućnosti suradnje na bilateralnoj i multilateralnoj razini“, rekla je ministrica Tramišak. Osvrnivši se na buduće programsko razdoblje 2021.-2027. naglasila je da će Republika Hrvatska pružiti još veću nacionalnu potporu za ulaganja u suradnji sa susjednim zemljama u sljedećoj generaciji programa Interreg, što će iznositi približno 187 milijuna eura. Cilj Republike Hrvatske je osigurati financijska sredstva za provedbu održivih ulaganja, interoperabilnost usluga i bilateralnu

Ministrica Nataša Tramišak, hrvatski veleposlanik Mladen Andrić i državna tajnica dr. Orsolya Pacsay-Tomassich

povezanost na svim razinama, imajući u vidu nove izazove i trendove s kojima se Europska unija, kao i cijeli svijet suočava, a to su klimatske promjene i dekarbonizacija, kriza COVID-a i digitalizacija, promjena obrazovnih i radnih zahtjeva. Hrvatska ministrica je istaknula kako jedinstvena specifičnost prekogranične suradnje leži upravo u njezinoj raznolikosti i prilagodljivosti lokalnim potrebama, kao i svim globalnim trendovima, što je zasigurno razlog dobre vidljivosti i popularnosti u programskim područjima. U sklopu konferencije govor je održala i državna tajnica odgovorna za Mađarsku diplomatsku akademiju i program Stipendium Hungaricum, predsjednica Mađarske diplomatske akademije dr. Orsolya Pacsay-Tomassich, koja je također naglasila važnost prekogranične suradnje, koja je jednako važna za Mađarsku kao i za susjedne zemlje. „U programu Mađarska-Hrvatska u dva ciklusa smo doprinijeli deminiranju pograničnog područja. Glede Republike Hrvatske, zbog naše riječne granice, naš je interes osigurati interoperabilnost. Naime, dok se u Zapadnoj Europi granice mogu prijeći na svakih 2-4 kilometra, hrvatska granična dionica ima najgoru interoperabilnost, jer ovdje su prijelazi u prosjeku udaljeni 50 kilometara. No, postoje mjesta gdje je udaljenost između dva prijelaza 70 kilometara. Radimo na uklanjanju tih prepreka i kao početni korak radi se na programu projektiranja dravskog mosta između Kerestura i Kotoribe“, rekla je državna tajnica Pacsay-Tomassich.

Kristina Goher

Županijski dan, javna tribina i dodjela odličja „Za baranjske Hrvate“

Hrvatska samouprava Baranjske županije pozvala je birače na Županijski hrvatski dan i javnu tribinu koja je održana 8. rujna u domu kulture u Kozaru. Nazočne je pozdravio predsjednik Hrvatske samouprave Baranjske županije Mišo Šarošac. Na tribini je sudjelovalo svih sedam zastupnika županijske samouprave: Mišo Šarošac (Semelj), Brigita Štivić Sándor (Salanta), Milica Klaić Taradija (Kukinj), Durđa Geošić Radósnai (Harkanj), Ružica Kovačević Ivanković (Katolj), Vera Kovačević (Martinci) i Ljubica Weber (Fok). Po procjeni Vaše novinarke tribini se odazvalo pedesetak birača, a među njima bili su birači iz Pečuha, Kukinja, Udvara, Sajka, Vršende, Katolja, Kozara, Olasa, Harkanja, Salante...

Neposredno prije početka javne tribine svojim nastupom nazočne su pozdravili polaznici kozarskog i hrvatskog narodnog vrtića. Oni su obučeni u narodnu nošnju sa svojim tetama Tünde Andrić Jelk i Gordanom Križić Kalčević izveli prigodni program.

Slijedilo je izvješće o radu Hrvatske samouprave Baranjske županije i uručenje odličja „Za baranjske Hrvate“ za godinu 2020., te nastup kozarskog Pjevačkog zbora „Biser“. Poslije toga održana je zajednička večera i druženje.

U ime Skupštine Hrvatske samouprave Baranjske županije predsjednik Mišo Šarošac posebno je pozdravio konzula Gene-

od 7 623 731 ft te čeka i potporu Hrvatske državne samouprave od 1 000 000 ft. Za djelovanje su dobili potporu od 2 080 000 ft, iznos potpore po zadacima je 1 963 602 ft, mjesne samouprave koje djeluju u županiji u „zajednički fond“ su uplatile 600 000 ft, a od Fonda „Gábor Bethlen“ ostvarena je potpora za sljedeće projekte: za županijski dan 200 000 ft, promociju izdanja „Baranja naša“ 200 000 ft, hodočašće u Međugorje 300 000 ft, stručno putovanje na Pag 200 000 ft i hodočašće u Mariju Bistricu 200 000 ft. Od Generalnog konzulata dobili su 8 000 HRK (373 746 ft.). Dana 6. rujna na bankovnom računu imali su 4 009 162 ft, a u blagajni

Članice Pjevačkog zbora „Biser“ preuzele su nagradu

ralnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu Nevena Marčića, glasnogovornika Hrvata u Mađarskom Parlamentu Jozu Solgu, predsjednika Hrvatske državne samouprave Ivana Gugana te glavnu i odgovornu urednicu Medijskog centra Croatica Branku Pavić Blažetin.

Pandemija je uvelike utjecala na organizaciju i provedbu programa predviđenih planom rada samouprave, pa se 2020. nisu mogli održati Županijski dan i javna tribina. Radilo se u skladu sa zakonom, donosile su se odluke i održavani neformalni sastanci članova skupštine. Primjerno se surađivalo sa svim partnerima. U 2021. godinu prenesen je proračunski ostatak iz 2020. u iznosu od 1 506 383 ft, a skupština u 2021. godini ima ukupni proračun

Kozarski pjevački zbor „Biser“

Nagrađena Ana Crnković Andres, Ljubica Weber i Mišo Šarošac

413 280 ft. Do sada je u 2021. godini doneseno 37 odluka, a još ove godine će izdati izdanje o baranjskim naseljima „Baranja naš voljeni kraj“. Od ostvarenih programa Mišo Šarošac je istaknuo plesačnice u Harkanju i Pečuhu, financiranje putnih troškova na državno hodočašće u Drvljance, doprinos za dječji jezični kamp koji je organizirala Hrvatska državna samouprava, sklapanje ugovora o suradnji s Hrvatskom samoupravom Bačko-Kišunske županije, potporu županijskom ribičkom natjecanju u organizaciji Udruge baranjskih Hrvata, potporu priredbi Hrvatskog dana u Salanti, organiziranje hodočašća u Mariju Bistricu, sudjelovanje i potporu za održavanje Ljetnog festivala mladih u Martincima, hodočašće u Đud, sudjelovanje na državnoj kobasijadi, hodočašće u Međugorje, a pred njima je još i stručno putovanje u Zadar i na otok Pag, te adventska sveta misa i koncert u pečuškoj katedrali.

Usljedila je dodjela odličja „Za baranjske Hrvate“. Godine 2020. odličje je dodijeljeno Ani Crnković Andresz, dugogodišnjoj predsjednici Hrvatske samouprave Kozara i neumornoj volonterki svih hrvatskih zbivanja i inicijativa u Kozaru. Odličje „Za baranjske Hrvate“ uručeno je i kozarskom Pjevačkom zboru „Biser“ koji polako ulazi u svoju dvanaestu godinu djelovanja. Svojim stasom i glasom bogati kozarsku hrvatsku priču i promovira narodnu nošnju i pjesmu svojim nastupima diljem županije i šire.

Branka Pavić Blažetin

Hrvatska zemlja gost ovogodišnjeg televizijskog showa „Virtuozi V4+“

Krajem srpnja u Budimpešti su predstavljeni članovi međunarodnog žirija televizijske emisije posvećene otkrivanju mladih talentiranih klasičnih glazbenika „Virtuozi V4+“ u kojoj ove godine gostuju hrvatski talenti. Uz renomirane međunarodne glazbene umjetnike u radu žirija sudjeluju i priznata imena iz Republike Hrvatske, klasični gitarist Petar Čulić i violončelist Stjepan Hauser. Kako je najavljeno na tiskovnoj konferenciji produkcija će se u Mađarskoj od 19. studenog do 17. prosinca emitirati na televiziji Duna.

Operni pjevač Placido Domingo i ministar ljudskih resursa Miklós Kásler

Televizijski show program „Virtuozi“ koji okuplja, promovira i motivira mlade darovite klasične glazbenike u Mađarskoj se emitira od 2014. godine. Posljednjih godina okuplja nadarene mlade iz država Višegradske skupine, Češke, Poljske, Slovačke i Mađarske, a ove godine i iz Republike Hrvatske. Kao rezultat međunarodne suradnje žiri obuhvaća vrsne glazbenike i glazbene stručnjake poput mađarske sopranistice Erike Miklóse, poljske operne pjevačice Alicje Wegorzewske, slovačkog dirigenta Petra Valentovića i češke glazbene producentice Gabriele Boháco-

Hrvatski violončelist Stjepan Hauser

ve, a tijekom međunarodnog polufinala hrvatskog klasičnog gitarista Petra Čulića i u finalu violončelista Stjepana Hausera. Na čelu žirija je operni pjevač-dirigent Placido Domingo. Voditelji programa su poljska glumica Ida Nowakowska i njemački televizijski voditelj Thomas Gottschalk. Operni pjevač Placido Domingo izjavio je kako već nekoliko godina prati glazbene talente i učitelje glazbe te je svoj život povezao s Virtuoziima. Rekao je kako su bez obzira na dob svi koji se prijave mali dragulji, koje

treba možda malo više brusiti, ali predstavljaju ogromno blago. Hrvatski violončelist Hauser naglasio je da su djeci itekako potrebne emisije takve vrste, jer ona na telefonima prate influense-re, ali ovdje mogu upoznati prave glazbenike i vrijednosti. „Svako može napraviti super show, ali talentiranu djecu odgojiti mogu samo fantastični učitelji“, rekla je osnivačica, producentica Virtuozia Mariann Peller, koja se ujedno zahvalila na požrtvovanom radu učitelja glazbe koji pripremaju djecu.

Međunarodna serija 2021. godine tražit će talente u zemljama Višegradske četvorke i u Republici Hrvatskoj. Na natjecanju s ukupnim nagradnim fondom od 100 tisuća eura izabrat će se po jedan pobjednik iz svake zemlje te dodijeliti nagrada publike i posebne nagrade. Prvu sezonu Virtuozia V4+ na javnoj televiziji u svakoj partnerskoj zemlji pratilo je preko 6,8 milijuna gledatelja, ukupno više od 66 milijuna ljudi diljem svijeta. Emisija će se od 19. studenog do 17. prosinca prikazivati na sedam televizijskih kanala u pet zemalja, a očekuje se 70 milijuna televizijskih i internetskih gledatelja. Program Virtuozia V4+ ostvaruje se uz financijsku potporu mađarskog Ministarstva ljudskih resursa.

Kristina Goher

HARKANJ / ORAHOVICA

Dana 20. rujna 2021. u Harkanju, u tamošnjoj Osnovnoj i glazbenoj školi „Pál Kitaibel“ održana je početna konferencija projekta „CMS together II.“ koju provodi spomenuta škola i Osnovna škola Ivane Brlić Mažuranić iz Orahovice.

Ravnatelj osnovne škole Pál Kitaibel József Levente Kiss osvrnuo se na raniju suradnju sa školom iz Orahovice i prinose prethodnog projekta.

Ravnateljica Osnovne škole Ivana Brlić Mažuranić iz Orahovice Maja Škraba uvela je skup u aktivnosti budućeg projekta (HUHR/1901/4.1.2./0038) te predstavila aktivnosti i ulaganja koja će provesti tri partnera, Školski okrug iz Mohača, Glazbena škola Milka Kelemana iz Orahovice i Škola Ivana Brlić Mažuranić.

Konferenciji su nazočili gradonačelnik grada Orahovice i do gradonačelnica Harkanja, predstavnici Školskog okruga iz Mohača, predstavnici sve tri partnerske škole, predstavnici Razvojne agencije Vidra, te Mađarske razvojne agencije. Definirani su termini susreta učenika i učitelja. Prvi susret učitelja najavljen je za listopad u Hrvatskoj, a u prosincu učenici glazbene škole putuju u Mađarsku.

Predstavljena nova knjiga Živka Mandića

Živko Mandić jedan je od najistaknutijih istraživača naše prošlosti i jedan od najplodnijih, ako ne i najplodniji sakupljač povijesne, kulturne, usmene i pisane, posebno imenske baštine podunavskih Hrvata u Mađarskoj. Do sada je objavio trinaest samostalnih knjiga, a u nakladi budimpeštanske Izdavačke kuće „Croatica“ početkom 2021. godine objelodanjena je njegova najnovija knjiga, četrnaesta po redu, pod naslovom „Od Ogulina do Budima-Studije o Hrvatima u Mađarskoj“.

Već po običaju, 21. listopada knjiga Živka Mandića predstavljena je u njegovom rodnom selu u suorganizaciji Hrvatske samouprave Santova i izdavačke kuće „Croatica“. U mjesnoj knjižnici okupilo se dvadesetak santovačkih Hrvata, a gost književne tribine bio je autor Živko Mandić koji je svojim suseljanima i sunarodnjacima održao zanimljivo i poticajno izlaganje s broj-

nim i vrijednim povijesnim podacima i jezičnim posebnostima. Kako je uz ostalo naglasio Mandić, s obzirom da nema redovitih književnih i jezičnih časopisa, odlučio je da svoje studije objelodani u posebnoj knjizi. Ona sadrži tri studije, dvije povijesne i jednu jezičnu po kojima je i dobila znakoviti naslov „Od Ogulina do Budima“, a to su „Seobe Hrvata iz zapadne Hrvatske na područje Ugarske“, „Hrvatska imena naselja u Mađarskoj“ i „Hrvati u Budimu i okolici“. Prema riječima autora, ovo je njegova 13. knjiga, sedma objavljena u nakladi budimpeštanske izdavačke kuće „Croatica“. Živko Mandić na kraju je najavio kako je za tisak pripremljena i njegova petnaesta knjiga posvećena rodnom mjestu pod naslovom „Crtice iz povijesti Santova“, koja će svjetlo dana ugledati vjerojatno na proljeće sljedeće godine.

S.B.

Aljmaš

Aljmaška osnovna škola jedna je od onih ustanova u Bačkoj u kojoj se već desetljećima odvija predmetna nastava hrvatskoga jezika. Kako nam je uz ostalo kazala učiteljica hrvatskoga jezika Valerija Marija Petrekanić, predmetna nastava hrvatskoga jezika u Aljmašu od rujna se odvija uredno, za sada bez epidemio-

loških ograničenja. Nastavu hrvatskoga jezika od prvog do osmog razreda pohađa ukupno 29 učenika. U prvom razredu imaju 9 učenika, u drugom 5, jednako kao i u četvrtom razredu. U višim razredima spojevu grupu 5. i 6. razreda pohađa 5, a grupu 7. i 8. razreda također 5 učenika. Jako je teško raditi u spojevnim grupama, ali pozitivna strana digitalne nastave ih je naučila kako sastaviti zadatke da oni budu zanimljivi za djecu, ističe učiteljica Valerija Marija Petrekanić.

Berbeno druženje i Šokački piknik

Vjerska i kulturna udruga šokačkih Hrvata, Hrvatska samouprava Vršende te Udruga baranjskih Hrvata organizirale su 18. rujna II. Županijsko berbeno druženje i VII. Šokački piknik koji je održan u vršendskom Orašju. Nakon obilnog tradicionalnog berbenog doručka kod podruma Ladislava Kovača gdje je pristigle berače pozdravila predsjednica Udruge baranjskih Hrvata Marijana Balatinac svi smo se uputili na berbu kod Ladislava Kovača. Veselo društvo i marljive ruke brzo su završile posao. Slijedila je svirka uz kapljicu i dobar ručak. Potom su se počeli pripremati kotlići, počelo je natjecanje u kuhanju, a potom kulturni pro-

Najbolji kuhari

Dušnočanke u berbi

Generalni konzul Drago Horvat sa svojim suradnikom Mladenom Škrlinom, Arnoldom Baričem i Josom Ostrogoncem

gram. U programu su sudjelovali mohački KUD Zora, kašadski KUD Dola, Pjevački zbor iz Dušnoka i plesna grupa Šokačke čitaonice iz Vršende. Gozba i druženje uz svirku mohačkog orkestra Mladi tamburaši potrajala je do kasnih sati. Program je ostvaren potporom Ureda predsjednika Mađarske vlade, Fonda „BGA ZRT“ i Hrvatske samouprave Baranjske županije.

Kako nam je rekla predsjednica Udruge baranjskih Hrvata i predsjednica Hrvatske samouprave Vršende, raduju se sunčanom danu koji je dočekao berače i sve posjetitelje te druženju u vršendskom Orašju kod podruma

Ladislava Kovača, pod velikim šatorom i na pozornici koju su postavili prijatelji iz Mišljena.

Posebice su se obradovali prijateljima iz Draža i Ribičkog društva Linjak koji su sudjelovali kako u berbi tako i u natjecanju u kuhanju „pince perkelta“. U natjecanju je sudjelovalo šest ekipa, ekipa iz Njarada, dvije ekipe iz Mišljena, ekipa Hrvatske samouprave Mišljena i ekipa Udruge „Naši ljudi“, ekipa Ribičkog društva „Linjak“, ekipa Vršende i ekipa Dušnoka. Prvo mjesto pripalo je ekipi iz Njarada i kuharu Andriji Balatincu i njegovim pomagačima,

drugo mjesto ekipi Dušnoka, a treće mjesto ekipi „Naši ljudi“.

Okupljene su posebno oduševili „Mladi tamburaši“ iz Mohača, a njihovi članovi braća Kovačević su pak više nego obradovali svoju baku i djeda Dežiku iz Vršende. Programi su ostvareni potporom Fonda „Gábor Bethlen“, Hrvatske samouprave Baranjske županije i uz pomoć Hrvatske samouprave Mišljena.

Predsjednica Udruge baranjskih Hrvata Marijana Balatinac uručuje nagradu

Branka Pavić Blažetin

Katolj, bogatstvo čuvano stoljećima

Hrvatska samouprava Katolja i Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj 19. rujna 2021. u katoljskom Domu kulture održali su predstavljanje monografije „Katolj, bogatstvo čuvano stoljećima“.

U programu predstavljanje knjige „Katolj, bogatstvo čuvano stoljećima“ sudjelovala je autorica projekta i urednica monografije Branka Pavić Blažetin, predsjednica Hrvatske samouprave Katolja Ružica Kovačević Ivanković, autori napisa monografije Lilla Trubić i dr. sc. Ernest Barić, ravnatelj Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj dr. sc. Stjepan Blažetin i moderator večeri, znanstveni suradnik Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj dr. sc. Silvester Balić. U programu je sudjelovao i katoljski Mješoviti pjevački zbor „Karašica“.

Promotori monografije o Katolju

Premali je bio katoljski dom kulture ove večeri. Svi su Katoljci bili na okupu. Uz uvažene goste pozdravila ih je predsjednica Hrvatske narodnosne samouprave Katolja Ružica Kovačević Ivanković, koja je rekla sljedeće: „Drago nam je da ste se odazvali pozivu na ovaj događaj, poseban i značajan za nas šokačke Hrvate Katolja i sve Katoljce. Pozdravljam sve Vas koji ste došli danas da zajedno slavimo. Imamo se čime dičiti i ponositi. Knjigom na hrvatskom jeziku o nama samima.“

Mi, katoljski Hrvati 2017. godine uredili smo zavičajnu izložbu sa zbirkom predmeta iz života katoljskih šokačkih Hrvata. Diveći se izloženome došli smo na ideju da izdamo knjigu o Katolju na hrvatskom jeziku, kako bi i ona bila izložena. Zamolili smo i dali nakon dogovora slobodne ruke Branki Pavić Blažetin da napiše i uredi monografiju o našem selu. Branka je počela svoj istraživački rad među nama i našim ljudima. I drugdje. Mi smo pomagali u čemu smo mogli i što je tražila od nas. Sakupljali smo stare fotografije i tako i sami preko njih bolje upoznali prošlost sela i njegovih ljudi. I sama sam shvatila, kao i svi mi, kako i ovo malo selo Katolj ima jako bogatu baštinu. Generacije su ispisivale našu povijest. Više generacija folklornih grupa, svirača, brojni običaji, lijepo okićena narodna nošnja. Upoznali smo i upoznajemo rodbinske veze, crtamo rodoslovna stabla - zblížili smo se. Ovdje su odrasli brojni, razasuti Katoljci, koji su priznati i poznati, te šire glas o selu i šokačkim Hrvatima u njemu.

Još jednom smo saznali i shvatili koliko je bila i koliko je važna uporaba materinskog jezika u vjerskom životu. Sve smo skupili u jednu knjigu, zato je i dobila naslov 'Katolj, bogatstvo čuvano stoljećima'.

Trebamo se zahvaliti onima koji su pomagali i radili na ovoj monografiji, jer radili su puno. Posebno se zahvaljujemo onima koji su s nama podijelili svoju životnu priču. To su: Pero Andrić,

Vince Klaić, čiji je sin Vince preminuo i nije dočekao ovaj dan, Kata Zec Ivanković, čiji je suprug Ivo Ivanković preminuo ne dočekavši ovaj dan, Ruža Junašić Polić, Kata Divjak, koja je u među-

vremenu izgubila sestru Maricu Divjak, Anka Divjak, Vince Živković, Ivo i Jela Barić, Marica Kolar Balatinac, te Mijo Ivanković i Mirko Ivanković.

Među nama danas nema puno nama važnih i dragih, bliskih ljudi koje smo izgubili, ali sjećanje na njih ostaju zauvijek u našim srcima i zapisima ove monografije.

Nadamo se kako će monografija 'Katolj, bogatstvo čuvano stoljećima' biti putokaz i polazište nadolazećim generacijama da je uzmu u ruke i imaju sreću što smo za njih zabilježili dio njihove prošlosti. Kako će biti polazište svima onima koji žele naučiti i reći nešto o Katolju. Pročitajte ovu monografiju, jer kako se kaže, svaka knjiga ostavlja trag u našem životu! Zato je i preporučujemo svima vama!

Posebno se zahvaljujem na potpori pri izradi monografije 'Katolj, bogatstvo čuvano stoljećima': Hrvatskoj samoupravi Baranjske županije, Središnjem državnom uredu za Hrvate izvan Republike Hrvatske, Vladinom Fondu „Gábor Bethlen“, a zahvaljujem se i Znanstvenom zavodu Hrvata u Mađarskoj na pomoći pri današnjoj promociji i savjetima.“

Nakon njenih riječi Anka Divjak i Katalin Polić Erdorf čitale su uvodne riječi urednice knjige „Zabilježiti... / Lejegyezni...“

Potom su o knjizi govorili njeni promotori. Silvester Balić je uvodno rekao kako se radi o monografiji o „Vama i vašem selu, bez obzira živite li ovdje ili ste odselili. To je vaša prošlost i ona će ostati za vas i buduće naraštaje, a vaša današnja brojna nazočnost pokazuje kako vam je važna ova knjiga, vaša prošlost, vaše bogatstvo, čuvano stoljećima. Ovoj monografiji prethodile su monografije o Kozaru, a potom Salanti. I monografija o Katolju izdanje je sličnog karaktera, jednako kao i metodom sastavljanja, a od prve do treće kao sunakladnik sudjeluje Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj“.

Ravnatelj Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj Stjepan Blažetin rekao je: „Pripremajući se za ovaj susret sjetio sam se promocije monografije o Kozaru prije godinu i pol dana u ovoj dvorani. Bila je to prva knjiga ove serije. Ne bi bilo ni prve knjige pa ni ovih koje su uslijedile da nije Hrvatska samouprava u Kozaru potražila Branku Pavić Blažetin 2015. godine. Događilo se nešto što je vrlo važno. Otvorile su se nekakve

Trenutak za pjesmu

x x x

**Sveta Kato, Katarino,
prva Božja mučenico
koja si se mučila,
dvanaest dana,
dvanaest ponedjeljka,
trinaest utoraka.
Šibom šibovana,
bičem bičevana.**

Iz etnografske zvučne građe Muzeja „Dorottya Kanizsai“. Kazivačica Marica Andrić (rođ. 1908. godine).

Urednica i autorica monografije Branka Pavić Blažetin sa svojim suradnicima

energije i nastala je knjiga, a još je važnije da je ta prva knjiga pokrenula druge. Ljudi su shvatili i primijetili koliko je važno da pišemo vlastitu povijest, da napišemo ono što je za nas i nama važno. Jer nikad nitko neće ispričati našu priču niti može, samo mi sami možemo sastaviti jednu ovakvu knjigu. Monografija o Kozaru 2016., o Salanti 2019., i evo sada treća u seriji monografija, jer sada već možemo govoriti o seriji knjiga o Katolju 2021. godine. Ove knjige su dio nas, to smo mi, naši preci na fotografijama, u tekstovima sva Vaša (naša) povijest ...Svaka je knjiga važna, svaka je i meni posebno važna, a danas je praznik, danas je i nedjelja. Trebamo slaviti ovaj dan i zapamtiti ga za buduća pokoljenja, danas slavimo knjigu. ZZHM daje podršku projektu, ako nije pretenciozno reći nekakvim sugestijama, a ove knjige su neophodne za bilo koju natuknicu o Katolju, ili vezanu uz Katolj”.

Ernest Barić govorio je o jeziku i kulturi Šokaca u Katolju čiji naslov nosi i poglavlje u monografiji čije je autor Barić.

Lilla Trubić se osvrnula na poglavlja u monografiji čija je autorica: Povijest Hrvata u Katolju, Kulturni život u Katolju, Vjerski život, Usmena predaja, Narodni običaji u Katolju.

Branka Pavić Blažetin u monografiji je potpisala ova poglavlja: Zabilježiti ... / Lejegyezni..., Katoljske poljoprivredne zadruge, Andrija Kasapović- dobitnik nagrade Kossuth, Obrazovanje i odgoj, Deset susreta (Marica Kolar Balatinac, Pero Andrić, Vinko Klaić, Kata Zec Ivanković i Ivo Ivanković, Ruža Junašić Polić, Ivo Barić i Jela Lisac Barić, Kata Divjak, Anka Divjak, Vinko Živković, Mijo Ivanković i unuk Mirko Ivanković), Hrvatska manjinska samouprava katolja, Svoji na svome – zavičajna soba i kuća.

Antologiju fotografija načinio je Mirko Ivanković, autor napisa „Rodu na spomen” je Stanko Kolar, a autorica sinteze na hrvatskom i mađarskom jeziku „Katolj, bogatstvo čuvano stoljećima / Kátoly, századokon át őrzött kincs” je Maja Matijević, koja je ujedno lektorica i korektorica monografije.

Obraćajući se nazočnima urednica Branka Pavić Blažetin je između ostaloga rekla: „Sretna sam što vam danas mogu pokazati monografiju, što mogu reći da smo gotovi s jednim dijelom po-

sla u koji smo se upustili. Jer moglo se još toga bilježiti, knjiga se mogla nastaviti. Uvijek, pa i danas, kada dolazim u Katolj sjetim se davne 1996. godine kada sam počela raditi kao novinarka i kada sam došla u selo i počela upoznavati Katoljce. Drage ljude s puno hrvatskih priča, od kojih mnogi nisu već među nama. Knjiga je ovo na 385 stranica, s 200 stranica koje čine napisi i 185 stranica potpisanih fotografija. U knjizi ih ima 644, a sve ih je skenirao i potpisao Katoljac Mirko Ivanković, sada učenik 9. razreda.

Kada smo se počeli družiti bio je učenik 7. razreda, veoma sam ponosna na njega, jer vjerujem kako će Katolj moći računati na Mirka, on je tu među nama. S nama danas nije dvoje ljudi koji su meni bili veoma važni u radu, suradnica Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje Maja Matijević, koja je obavila lekturu i korekturu te Anna Kondor, koja je radila kompjutorski slog, a zahvaljujem se i Izdavačkoj kući Croatica na lijepom izdavačkom projektu”.

Čitaju Anka Divjak i Katica Polić Erdorf

Nazočnima se obratio i generalni konzul Drago Horvat čestitajući autorici projekta i urednici knjige Branki Pavić Blažetin rekavši kako ni sam ne bi izabrao bolje suradnike da je mogao birati. Pohvalio je suradnju sa ZZHM-om kojem je kao i njemu i Hrvatima Branka Pavić Blažetin dala indirektan zadatak. Pohvalio je dosadašnje monografije te rekao okupljenima kako upravo „Vi činite Hrvate u Mađarskoj, a gledajući Mirka i ostale vidi se da će Hrvati u Katolju opstati, iako im ponekad nije lako i mnogi ih ne razumiju, ali je vaša povijest bogata, što dokazuje i vaša današnja nazočnost ovdje”.

Na pitanje što je sljedeći projekt Branka Pavić Blažetin je odgovorila neka to za sada ostane tajna, dodavši kako ni u jednom slučaju kod spomenutih monografija „nije ona izabrala selo, nego je selo izabralo nju” i to joj daje snage i poticaja za daljnji rad i istraživanja i pokazuje kako je na pravom putu u stvaranju novih hrvatskih vrijednosti u Mađarskoj. ©MCC

Prepun katoljski dom kulture

Hrvatski narodnosni dan u Andzabegu

Hrvatski narodnosni dan koji je održan 16. listopada u Andzabegu započeo je povorkom sudionika po gradskim ulicama, nakon čega je žetvene običaje na glavnom gradskom trgu predstavio KUD „Neven“ iz Selca. Priredba je nastavljena folklornim programom u Kulturnom centru „Gyula Szepes“. Publiku su pozdravili načelnik Andzabega László Csózik i predsjednica Gradskog vijeća Crikvenice Vesna Car Samse. U sklopu bogatog i šarenog programa nastupili su tukuljski muški zbor, domaća skupina „Igraj kolo“, pjevački zbor i sastav limene glazbe KUD-a „Neven“ te budimpeštanska Hrvatska izvorna folklorna skupina. U auli centra posjetitelji su razgledali prigodnu izložbu postavljenu povodom 110. godišnjice KUD-a „Neven“, a mogli su upoznati i turističku ponudu Crikvenice i Selca. Na kraju su svi sudionici pozvani na prijem i plesanicu uz glazbu „Podravka banda“. Hrvatski narodnosni dan ostvaren je uz financijsku potporu Fonda „Gábor Bethlen“, u sklopu projekta identifikacijske oznake NKUL-KP-1-2021/1-001620.

Tog sunčanog popodneva građane Andzabega dočekao je nesvakidašnji prizor, centrom grada defilirala je šarena povorka folkoraša, čiju su posebnost činili članovi KUD-a „Neven“ iz Selca. Žene, odjevene u bijele radne narodne nošnje, po leđima su nosile balu zlatnožute slame, a žene u smeđoj i crkvenkastoj svečanoj nošnji pjevale su i plesale te dijelile prolaznicima perece. Na kraju su se svi okupili na trgu ispred Kulturnog centra „Gyula Szepes“, a gosti iz Hrvatske predstavili su domaće žetvene običaje, koje je snimala i fotografirala zainteresirana publika. Folklorno-kulturni događaj nastavljen je

Sudionici Hrvatskog narodnosnog dana

u centru, a otvorio ga je načelnik Andzabega László Csózik. U svom dvojezičnom obraćanju gradonačelnik Csózik je naglasio kako je grad lani proslavio 400. obljetnicu dolaska rackih Hrvata u Andzabeg, dodavši kako su ovu etničku skupinu svi prepoznali „po marljivom radu, čuvanju običaja i katoličkoj vjeri“. Istaknuo je kako bez njih ne bi bilo mjesne kulturne, vjerske i jezične raznolikosti. Predsjednica Gradskog vijeća Crikvenice Vesna Car Samse zahvalila se domaćinima na gostoprimstvu te najavila da će dio bogatstva običaja Selca predstaviti KUD „Neven“. Program je na hrvatskom jeziku vodila Mia Barbir, a na mađarskom Vera Drajkó. Kako su rekle, društvo je osnovano 1911. godine, kada u

malom ribarskom naselju Selcu započinje ozbiljan turistički razvitak, koji je u mnogome promijenio život mještana. Povijest društva obilježile su aktivnosti njegovih sekcija, kako mješovitog zbora i limene glazbe tako i etno sekcije. Ovo malo mjesto može se pohvaliti s tri ženske nošnje, radnom bijelom, svečanom i gospodskom, koje se redovito predstavljaju na priredbi „Etno Selce“. U sklopu kulturnog programa nastupili su mješoviti pjevački zbor i orkestar limene glazbe. Nakon toga tukuljski Muški zbor izveo je hrvatske napjeve, a domaći ansambl „Igraj kolo“ splet bunjevačkih plesova, dok je budimpeštanska Hrvatska izvorna folklorna skupina nastupila s koreografijom Vesne Velin „Marin dan“. Na kraju programa predsjednica Hrvatske samouprave Andzabega Agica Weselović voditeljima folklornih skupina uručila je darove samouprave. Kako nam je rekao načelnik László Csózik, folklor je jedna od niti buduće suradnje između Andzabega, Selca i Crikvenice. Naime, razmišlja se o postupnom širenju na ostala područja poput sporta, gospodarstva i turizma. Pritom je naglasio da blizina mađarskog glavnog grada nudi i niz drugih mogućnosti, koje želi razmotriti zajedno s vodstvom primorskih naselja. U auli centra postavljena je prigodna izložba o impresivnih 110 godina postojanja KUD-a „Neven“, jednog od najstarijih u Hrvatskom primorju. Na kraju su svi sudionici pozvani na prijem i plesanicu uz glazbu „Podravka banda“.

Kristina Goher

Žetveni običaj

Prezentacija filma „Gornji Četar-Lipo selo“

Prvoga oktobra došao je dan na kojega su Četarci čekali jur šest ljet dugo, a nuagi, nažalost, nisu ga mogli ni dočekati. Gornji Četar iz zemlje iz lufta, s dronom i kamerom, u jeseni, ljeti, zimi i na protuliće, po svaki dan i svetki, po većstoljetni tradicija i u moderniziranom svitu i pri negdašnji trenutki. Sa živimi i, nažalost jur s pokojnima Četarci. Sve to na platnu produkcije od 25 minutov, u koordinaciji zastupnika Hrvatske samouprave Tivadara Čerija i kamermana Ferenca Wolfa. A pred tim jednourni koncert petrovskih Koprivov, ki su dali i prateću mužiku uz dvojezičnu naraciju, pod filmom. Kulturni dom je bio pun toga petka, četarsko vino i žgano, fanjske pogače i pečeno, veselo pominkanje stavili su u najlipši okvir ovu glazbeno-vizualnu projekciju.

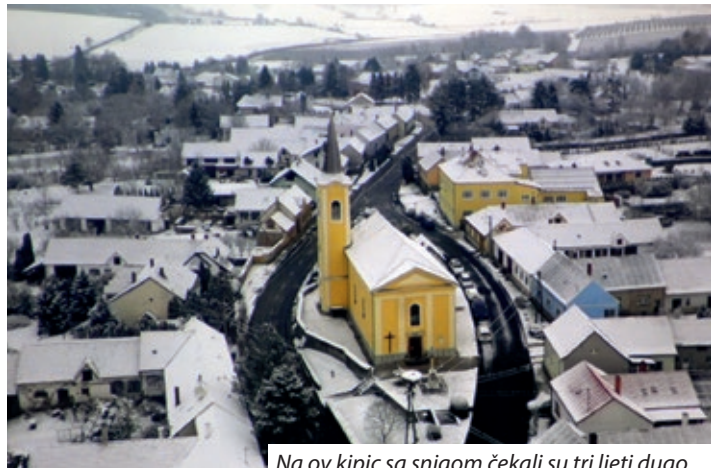

Načelnica Katica Konczer, parlamentarni zastupnik dr. Csaba Hende, predsjednica HS-a Anica Polyak Šaller i menadžer filma Tivadar Čeri st.

U ime Hrvatske samouprave nazočne je pozdravila predsjednica, Ana Polyak-Šaller, med časnimim gosti i parlamentarnoga zastupnika, dr. Csabu Hendea, kot i kotrige tamburaškoga sastava Koprive, ki su nutradali u filmski projekt svoj mužički doprinos. Katica Konczer, liktarica sela, pohvalila je mjesnu Hrvatsku samoupravu ka je od početka do kraja maksimalnom pažnjom sprohadjala ov projekt, na koga danas moru biti gizdavi svi Četarci. „Današnju priredbu u cjelini su pripravili kotrigrim familije Čeri, zato neka ide aplauz za čaću Tivadara, mami Juditi, i sinom Tivadaru ter Bertalanu. Naš Gornji Četar more viditi svoju budućnost u turizmu, tako da ov film moremo shvatiti kot jednu turističku promociju, ka u 25 minutov predstavlja lipote, bogatstvo i šarolikost ovoga kraja“, naglasila je načelnica Gornjeg Četara ka je potom prikdala mikrofonom parlamentarnom zastupniku. Dr. Csaba Hende je sve nazočne po hrvatski pozdravio na danu starih i na svitskom danu mužike. U jednournom koncertu su onda Koprive s nami proputovali prik jačkov Ameriku, Hrvatsku, Gradišće i Pinčenu dolinu, a pred promocijom filma još je i Tivadar Čeri st., duša filma, podililo s nami nekoliko informacijov. Tako

Interes je bio velik za film

Na ov kipic sa snigom čekali su tri ljeti dugo

Koprive na koncertu

smo doznali da zamisao ovoga filma već se je pojavila pri snimanju mjesnoga običaja Branja rozmarina (2015.). S kockami dronskih snimkov, ovjekovječenimi minutami priredbov, vjerskih, narodnosnih i kulturnih događajev (Hrvatski bal u Sambotelu, u organizaciji sela, postavljanje majpana, kiritof u Gori, Križevski dani, gostovanje Putujuće Celjanske Marije, trgadbena prošecija itd.) film je postao i dokumentacija dičnih epizodov seoske povijesti. Kako je rekao snimatelj TV2-a, Péter Wolf, tokom snimanja jako čuda ljudi je upoznao, i iskreno mu je žao da neki med njimi nisu jur mogli doživiti ovu promociju. Dodao je da jako lipe doživljaje i spominke čuva o Gornjem Četaru ter o ljudi ki su bili pripravni u svakom trenutku pomoći. Film je prezentiran u oktobru i u finalu filmskoga festivala Željezne županije, a danas je za svakoga gledatelja dostupan na kanalu-youtube. Zbog česa bi mogli pretrpiti neku falingu, to je znamda manjkanje četarske hrvatske riči iz naracije, iz česa je sve manje, nažalost, tako po četarski ulica, kot i u svakidašnjem razgovoru. *Tiho*

Bošporijada u Starinu

Kada sam ja prvi puta jela „bošpor“ u gostima kod svojih prijatelja, ostala sam oduševljena jednostavnošću pripremanja, ali i izvrsnim okusom jela koje sam otada zavoljela. Recept je jednostavan i tradicionalan, a spremali su ga podravski (naravno i drugi) Hrvati stoljećima, ako su imali malo „paradičke“, brašna, malo masti i malo ostataka neke kobasice, suhog mesa i poneko jaje, čime bi obogatili „bošpor“. Zamuti se brašno, paprika i voda, pravi se bez zaprške, brašno se muti na vrućoj masti te se dodaje „paradička“ do željene gustoće, kažu kuhari.

Bošporijada se 30. listopada odvijala u starinskom domu kulture, i to u sklopu prekograničnog projekta Interreg, okupivši lijepi broj kuhara s obje strane granice, naše Podravce i prijatelje iz Sopja, koji su nositelji projekta. Načelnici Berislav Androš i Šandor Matoric bili su zadovoljni kako kuharima tako i skuhanim jelima, a priredbu je počastio i glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Jozo Solga. Starinski sastav „Biseri Drave“ brinuo se za dobro raspoloženje okupljenih. Na natjecanju je u Starinu sudjelovalo osam ekipa s osam glavnih kuhara. Nije bilo lako proglasiti

Kuhari

Ekipe Martinaca

Ekipe Sopja

Marta Matoric Nagy, njena ekipa Starin-Šeljina osvojila je prvo mjesto

Biseri Drave

najbolje. Ali ipak, prvo mjesto pripalo je Marti Nagy Matoric i njenim pomagačima, drugo mjesto Sopjanima, a treće mjesto osvojila je ekipa Martinčana na čelu s Kristinom Gregeš Pandur.

Napomenimo kako je – kako su ga nazvali organizatori – „6. Svjetsko prvenstvo u kuhanju bošpora“ održano u svibnju 2021. godine u sklopu projekta „Drava Events II“ koji se sufinancira iz

Europskog fonda za regionalni razvoj u okviru Programa prekogranične suradnje Mađarska-Hrvatska 2014.-2020., čiji je nositelj projekta Općina Sopje, a partner naselje Starin. Partneri su u sklopu projekta povukli ukupno 339 332 eura za priredbe i infrastrukturne projekte, od kojih je jedan i Dom kulture u Starinu.

Branka Pavić Blažetin

Mala stranica

Sreća u Blažetinovim stihovima

Serdahelska Hrvatska samouprava „Stipan Blažetin“ u sklopu „Pomurskih jesenskih književnih dana“ iz godine u godinu raspisuje natječaj za učenike hrvatskih pomurskih škola i partnerskih ustanova iz matice čiji je cilj upoznavanje književne baštine Hrvata u Mađarskoj i pomorskog zavičaja. Tijekom godina obrađene su razne teme koje se vežu uz povijest pomurskih Hrvata, uključujući istraživanja o prošlosti hrvatskih naselja, škola i dječjih vrtića, sakupljanje pučke književnosti te predstavljanja književnika. Ovogodišnja tema bila je vezana uz 80. obljetnicu rođenja hrvatskog književnika i prosvjetnog djelatnika Stipana Blažetina, a natječaj je objavljen pod naslovom „Sreća u Blažetinovim stihovima“. Učenici su se natjecali u dvjema kategorijama, izradi slikovnih priča na temelju Blažetinovih dječjih pjesama, kao i dizajniranju magnetu sa

stihovnom porukom iz stvaralaštva Stipana Blažetina. Zahvaljujući učiteljicama hrvatskoga jezika i likovnog odgoja, koje su pomogle djeci u čitanju pjesama, odabiru citata i načinu ilustriranja, pristiglo je sedamdesetak radova, među kojima je bilo doista puno kvalitetnih radova od kojih je na hodniku serdahelske osnovne škole postavljena izložba. Svoje radove dostavili su učenici keresturske Osnovne škole „Nikola Zrinski“, serdahelske Osnovne škole „Katarina Zrinski“ i Osnovne škole Draškovec (Hrvatska). Slikovne priče donose pjesme „Zdravo školo“, „Znam“, „Zekin doručak“, „Pisanice“, „Ukraj puta, ukraj ceste“, „Roda i moda“, „Starice moga sela“, „Nabrajanje“, „Moje škole“ i druge. Na izradu magnetu s po-

Dio učenika s posebnom nagradom

Magnet Bianke Takács izrađen je sa stihovima pjesme „Najdraža riječ je ovdje kaj“

Magnet Reke Orsós sa stihovima pjesme „Cvjetat ću u cvijetu ruže“

Magnet Fruzsine Tirászi ilustrira pjesmu „Da rijeka mira bude Mura“

rukom natjecatelje je ponajviše potaknula pjesma „Pomurje“. Neki su se odlučili za crtanje, a neki za dizajniranje na računalo, tražeći uz poruku prikladnu fotografiju. Uručenje nagrada upriličeno je u sklopu svečanog programa „Pomurskih jesenskih književnih dana“ u Osnovnoj školi „Katarina Zrinski“. Dobitnici posebne nagrade su Mira Vargovics, Szonja Sipos, Adrienn Théczy, Hanna Gyergyák, Maja Vargovics, Dániel László, Noémi Horváth, Dániel Virovecz, Eliza Kovács, Vanda Vasas, Laura Maček, Fruzsina Tirászi, Bianka Takács, Réka Orsós, Dóri Faragó, Marcell Novák, Norina Kuzma, Emma Luca Zakó, Maja Harz, Annabella Mile, Boglárka Tkálec, Jázmin Modrich, Boglárka Balazsin, Zselyke Csire, Réka Kocsis i učenici nižih razreda Osnovne škole Draškovec. Ovaj put donosimo nekoliko izvrsno osmišljenih magnetu učenika serdahelske osnovne škole. Od najboljih radova magnetu će izraditi Hrvatska samouprava „Stipan Blažetin“.

Beta

Hrvatska naiva u susjedstvu

U organizaciji Muzeja „György Thúry”, Grada Velike Kaniže i Konzulata Republike Hrvatske 29. rujna u Velikoj Kaniži u prostorijama Kuće „Plakát Ház” otvorena je izložba pod naslovom „Hrvatska naiva u susjedstvu”. Izložba naivne umjetnosti Hlebinske škole iz fundusa Muzeja grada Koprivnice dio je uspješne suradnje Koprivničko-križevačke županije i Velike Kaniže. Na otvorenju izložbe u ime domaćina nazočne je pozdravila ravnateljica kaniškog muzeja dr. Csilla Száraz, među njima državnog tajnika Pétera Cseresnyésa, veleposlanika Republike Hrvatske dr. Mladena Andrića, počasnog konzula dr. Atilu Kosa, gradonačelnika Velike Kaniže Lászlóa Balogha, župana Koprivničko-križevačke županije Darka Korena i ravnatelja koprivničkog muzeja dr. Roberta Čimina. O naivnoj umjetnosti i umjetničkim djelima Hlebinske škole govorila je kustosica Helena Kušenić. Izložbu sastavljenu od 53 likovna ostvarenja i 7 skulptura naivne umjetnosti zainteresirani su mogli posjetiti do 24. listopada.

Pozdravne riječi ravnateljice kaniškog muzeja dr. Csille Száraz

Uzvanici na svečanom otvorenju

Izložba „Hrvatska naiva u susjedstvu” u Velikoj Kaniži koja predstavlja dio korpusa Galerije naivne umjetnosti u Hlebinama nastala je na inicijativu počasnog konzula dr. Atile Kosa, koju su prigrillili suorganizatori i djelatnici muzeja u Velikoj Kaniži i Koprivnici. Na otvorenju izložbe ravnateljica Muzeja „György Thúry” dr. Csilla Száraz zahvalila se kolegama iz Koprivnice na velikoj pomoći u ostvarenju reprezentativne izložbe, pridodavši kako je kaniški muzej spreman za nastavak suradnje. Pijanist i skladatelj Zoltán Kollonay posebno za ovu prigodu skladao je glazbu koju su okupljeni pozdravili velikim pljeskom. Na otvorenju se publici prigodno obratio gradonačelnik Velike Kaniže, koji je u svom vrlo emotivnom govoru naglasio kako je izložba naivne umjetnosti simbol međusobnog poštovanja i povjerenja koje se temelji na stoljetnom ispreplitanju kultura dvaju naroda. Državni tajnik Péter Cseresnyés u svom govoru naglasio je golemu vrijednost malih zajednica i lokalnih sredina u kojima nastaju iznimne vrijednosti poput naivne umjetnosti. Veleposlanik R. Hrvatske zahvalio se počasnom konzulu dr. Atili Kosu na aktivnom radu konzulata i inicijativi predstavljanja jedne od važnih sastavnica hrvatskog kulturnog identiteta. Naglasio je kako Mađarska i Hrvatska rade na ostvarenju konkretnih projekata (npr. most na Muri) koji će doprinijeti još boljem povezivanju. Izložbu je otvorio župan Koprivničko-križevačke županije Darko Koren.

„Naivna umjetnost je jedno od najvećih blaga Koprivničko-križevačke županije, a i Hrvatske. Čovjek dragim prijateljima daruje ono što mu je dragocjeno, tako je Koprivničko-križevačka županija željela svojim prijateljima, žiteljima grada Velike Kaniže i okolice darovati svoje najdragocjenije, prekrasnu izložbu umjet-

ničkih djela koja čuvaju hrvatsku povijest i baštinu”, rekao je župan i čestitao svima koji su sudjelovali u organizaciji izložbe.

Kustosica izložbe Helena Kušenić predstavila je izložbu i važnost naive u kontekstu hrvatske i svjetske umjetnosti. Naivna umjetnost i Hlebine su zaštićena kulturna baština Republike Hr-

Kustosica Helena Kušenić pored slike Josipa Generalića

vatske, koja podrazumijeva slikanje uljanim bojama na staklu. U krug naivnih umjetnika ulaze većinom samonikli, samouki slikari i kipari bez ikakve formalne likovne naobrazbe. Većinu njih, uz rijetke izuzetke, prati gotovo niska opća i likovna naobrazba, što ne isključuje prirodnu inteligenciju i slikarsko nadahnuće, štoviše, mnogi od njih dokazali su kako opća naobrazba, pa i ona likovna, nije uvjet za dosezanje svjetskih likovnih vrhova i postizanje vrsne umjetničke razine. Na izložbi su predstavljeni autori prve (Ivan Generalić, Mirko Virius i drugi), druge

(Ivan Večenaj, Mijo Kovačić, Martin Mehkek i dr.) i treće generacije (Ivan Lacković Croata, Franjo Vujčec, Stjepan Večenaj itd.), od kojih neki već ne žive na selu već slikaju iz sjećanja na djetinjstvo, pa su kod njih prisutni idealizirani pejzaži, te kipari koji se izražavaju radom u drvu (Mato Generalić, Dragica Belković, Bara Mustafa). Prekrasni idilični podravski motivi i slike iz života podravskoga kraja, bilo da prikazuju čarobno zimsku idilu, ljeto ili ljude u svakodnevnom poslu puni su života i izazivaju divljenje svojom ljepotom i posebnosti. Umjetnička djela naive cijjenjena su upravo zbog svoje spontanosti, nevinosti, iskrenosti i prirodnosti, što je pomurska publika prepoznala posjećujući izložbu u velikom broju.

Beta

Petroviska trgadbena prošecija u starom sjaju

Za lanjskom pauzom falila je iz seoskoga programa, a i iz jesenskoga repertoara trgadbena prošecija. Dokle je prvi dan zadnjega septembarskoga vikenda posvećen regionalnomu, gradišćanskomu svetku u Petrovom Selu, za štimung nedilje, otpodne se je pobrinula Seoska samouprava u organizacijskom objamljenju sa Zakladom Petrovoga Sela. Dugi je red maškarantov, veselih vinogradarov, pionirov, jedna cijela prikolica blaga, mužikaši, rafankeri, motoristi, jesenske kraljice, svakarčkove peršone iz povidajkov i fantastike, čekao na štart povorke polag Kulturnoga doma. Uz Petrovišćane došli su i predstavnici šopronskih Hrvatov ki su se našli na sredini šale i bedavije, a pojavio se je i izaslanik Fer Kroida, Drum Kroid, ki se je pobrinuo o dobroj vibraciji na priredbi i uprav tako se je pomolio i za Petrovišćane. Pri Kulturnom domu u šatoru su atmosferu na turbo kopčili s veseljaki skupa Erik i Varnyú Country.

Tiho

30 godina

UDRUGA SAVEZ HRVATA U MAĐARSKOJ

Srdačno Vas poziva da sa svojom nazočnošću
uveličate

30. OBLJETNICU UTEMELJENJA SAVEZA HRVATA U MAĐARSKOJ

koja će se održati

27. studenog 2021. godine u Pečuhu

PROGRAM PRIREDBE:

9:00 – 10:00 sati

SVETA MISA ZADUŠNICA U SPOMEN OSNIVAČA
SAVEZA HRVATA U MAĐARSKOJ

Svetu misu predvodi: vl. Gabriel Barić

Mjesto: Franjevačka crkva (Pečuh, ul. Franjevaca)

11:00 sati

SVEČANA PRIREDBA U SPOMEN
30. OBLJETNICE UTEMELJENJA SAVEZA
HRVATA U MAĐARSKOJ

Mjesto: Hrvatsko kazalište Pečuh
(Pečuh, ul. Anna 17.)

14:00 sati

PRIJEM

Molimo potvrdite vaš dolazak najkasnije
do 20. studenog 2021. g.
Tel.: +36 30 280 38 90
e-mail: osjo1953@gmail.com

Program se ostvaruje potporom:

A MAGYARORSZÁGI HORVÁTOK SZÖVETSÉGE EGYESÜLET

Tisztelttel meghívja Önt a 2021. november 27-én
Pécsett megrendezésre kerülő ünnepi
megemlékezésre, a

MAGYARORSZÁGI HORVÁTOK SZÖVETSÉGE MEGALAKULÁSÁNAK 30. ÉVFORDULÓJA

alkalmából.

A RENDEZVÉNY PROGRAMJA:

9:00 – 10:00

MEGEMLÉKEZŐ SZENTMISE A
MAGYARORSZÁGI HORVÁTOK SZÖVETSÉGE
EGYKORI ALAPÍTÓI TISZTELETÉRE

A misét celebrálja: Barics Gábor plébános

Helyszín: Ferencesek temploma
(Pécs, Ferencesek utcája)

11:00

ÜNNEPI MŰSOR A MAGYARORSZÁGI
HORVÁTOK SZÖVETSÉGE 30. ÉVES
FENNÁLLÁSÁNAK TISZTELETÉRE

Helyszín: Pécsi Horvát Színház (Pécs, Anna u. 17.)

14:00

FOGADÁS

Részvételi szándékát kérem, jelezze legkésőbb 2021.
november 20-ig az alábbi elérhetőségek valamelyikén:

Tel.: +36 30 280 39 90
e-mail: osjo1953@gmail.com

A rendezvény támogatói:

